

ZBuDiSe!

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

POROČILO ZA LETO 2021

PROGRAM ZA LETO 2022

Gradivo za sejo UO, zoom 15. 12. 2021

(potrjeno na seji UO, 15. 12. 2021)

Gradivo za dopisno sejo UO, potrjeno 28. 2. 2022

Besedilo poročilo o delu ZBDS za leto 2021 temelji na spremljanju dela strokovnih organov ZBDS s strani članic Izvršnega odbora ZBDS. Poročilo za obdobje 1.1.2021 – 17.12.2021 je uredila, združila in vsebinsko povezala predsednica ZBDS dr. Sabina Fras Popović. Finančno poročilo je sestavila računovodkinja Marjeta Triler. Poročilo za obdobje 18.12. 2021–31.12.2021 je dopolnila Damjana Vovk, predsednica ZBDS v mandatu 2021–2025.

Letni program za 2022 temelji na smernicah objavljenega poziva in odločbe, ki smo jo prejeli s strani Ministrstva za kulturo RS za financiranje programa ZBDS. V programu ne upoštevamo več neformalne usmeritve, da izpeljemo prenos revije Knjižnica na javni zavod, ki ima zagotovljena redna programska sredstva za znanstveno in strokovno publiciranje, in sicer na Narodno in univerzitetno knjižnico.

Program in poročilo (delno) je obravnaval Upravni odbor na seji 15. 12. 2021.

Kazalo

Kazalo	3
1 Leto 2021: SKUPAJ in tudi NARAZEN	4
2 Zgodovina razvoja stanovskega društva	7
3 Stanje stanovskega društva danes	8
4 Izhodišča pri oblikovanju programov stanovskega društva	8
5 Vizija, poslanstvo in strateške usmeritve ZBDS.....	10
6 Realizacija letnih ciljev in uresničevanje programa 2021.....	11
6.1 Strokovna in organizacijska dejavnost organov in delovnih teles.....	12
6.1.1 Koordinacija knjižnične dejavnosti	12
6.2 Izobraževalna dejavnost.....	15
6.3 Mednarodna dejavnost in udeležba na mednarodnih konferencah.....	17
6.4 Promocijska dejavnost.....	17
6.5 Publicistična dejavnost	18
7 Finančno poročilo za leto 2021	21
7.1 Rekapitulacija	21
7.2 Finančni obračun ZBDS za leto 2021	22
7.3 Revija Knjižnica	23
7.4 Kalanov sklad.....	24
7.5 Stepišnikov sklad	25
7.6 Hartmanov sklad.....	26
8 Smernice za delo ZBDS v letu 2022.....	27
9 Finančni načrt 2022 (prijava in odobritev MzK)	33
I. Programske celote 2022	33
II. Posredni stroški	33

1 Leto 2021: SKUPAJ in tudi NARAZEN

Program Zveze bibliotekarskih društev Slovenije (v nadaljevanju ZBDS), ki smo ga za leto 2021 potrdili na seji Upravnega obora v decembru 2020 (izhodišča programa) in na seji Upravnega odbora februarja 2021 (celoten program) smo prijavi na poziv Ministrstva za kulturo.

V mesecu maju smo izpeljali občni zbor ZBDS in izvolili **ново vodstveno ekipo ZBDS** za mandat 2021–2025. Nova ekipa je tako šest mesecev delala vzporedno s staro, a to ni bilo prav nič posebnega, saj je nova predsednica ZBDS, Damjana Vovk, del stare ekipe. To novo in staro je včasih podobno kot mlado in staro, vse naj bi imelo nek prizvok, a pri nas temu ni tako. Podobni smo si v tem, da smo drugačni in s tem bogatimo našo strokovno polje, ki je močno toliko, kolikor smo mi povezani. In kolikor se s to drugačnostjo dopolnjujemo.

Čeprav je bilo torej leto 2021 volilno leto, pa je stara ekipa peljala velik delež programa skoraj do konca leta. Mandat se zaključil 18. 12., torej nekaj več kot 48 ur pred zimskim osrednjim dogodkom, podelitvijo stanovskih nagrad, **Čopovih nagrad**, ki je tudi v letu 2021 potekala v spletnem okolju. Decembra 2021 je odločitev **UO Kalanovega sklada** sprejel odločitev o delitvi nagrade in tako smo v decembru izpeljali vse potrebne aktivnosti, ki so vezane na postopkovno plat podelitve nagrade (obveščanje nagrajencev, izplačilo nagrade, priprava potrdil in listin), posodobili pa smo protokol podeljevanja Kalanove nagrade. Do sedaj smo to podelitev vezali na osrednji strokovni dogodek, a ker je ta v jesenskih mesecih in tako precej oddaljen od decembra, ko je UO Kalanovega sklada sprejel sklep o nagrajencih, smo sprejeli nov terminski okvir. Strokovno in širšo javnost bomo obvestili 16. 1. (Kalanov rojstni dan), svečano podelitev pa načrtujemo v juniju (11. 6. obletnica smrti). Izpeljan je bil tudi postopek za razpis nagrade **Hartmanovega sklada**.

V lanskem letu smo osrednji strokovni dogodek odpovedali, letos je temu bilo drugače. Zelo mirno, uspešno in izredno domišljeno smo strokovno posvetovanje sekcij **»Uporabnik v kontekstu sprememb«** postavili na platformo Zoom. Programski odbor pod vodstvom Barbare Kavčič, predsednice Sekcije za specialne knjižnice, je pripravil izredno zanimiv in strokovno poln dogodek, kjer smo dobili potrditev, da so znanje, izmenjava izkušenj in srečevanja tudi na tak način bistveni in jih je potrebno ohraniti. Morda s časom nadgraditi v hibridno varianto, a vsekakor se je pokazalo, da je ta pristop pot, ki vodi v večji domet in močnejšo razpršenost izobraževalnih vsebin. Ob osrednjem strokovnem dogodku so to izkušnjo potrdili še štiri strokovni dogodki, ki so ga organizirale sekcije, in sicer: **»Mladi bralec in digitalni mediji«** (11. 11., Sekcija za mladinsko knjižničarstvo), **»Obdelava in dostopnost domoznanskega gradiva v slovenskih knjižnicah«** (9. 6. 2021, Sekcija za domoznanstvo in kulturno dediščino); **»Dan specialnih knjižnic 2021: Kompetence knjižničarjev v specialni knjižnici«** (27. 5. 2021, Sekcija za specialne knjižnice), **»Dan dobrih praks 2021: Knjižničar – knjižničarju VII.«** (13. 5. 2021, Sekcija za splošne knjižnice).

Posebno pozornost smo namenili vprašanju umeščenosti šolskih knjižnic in šolskih knjižničarjev ter knjižničark v knjižničarsko stroko in povezanosti s preostalimi knjižnicami ter predvsem povezanosti s knjižničarsko stroko. Dogodek, ki ga je pripravila Sekcija za šolske knjižnice v sodelovanju s Strokovnim odborom in Izvršnim odborom ZBDS pod naslovom **Šolske knjižnice v letu 2021: iskanje odgovorov na aktualna vprašanja** (6. 4.), je imel velik odmev v strokovnem prostoru in morda prvič naglasil pragmatično delitev financiranja posameznih pomembnih nosilcev v knjižničnem prostoru

(npr. financiranje IZUMa znotraj Ministrstva za šolstvo). Na dogodku je bilo izpostavljeno, da bodo rešitve glede ustreznega svetovanja vzpostavljene v roku treh mesecev. Žal temu še ni tako, kljub izjemnemu prizadevanju različnih deležnikov na zelo različnih mestih. Seveda se je delo šolskih knjižničarjev in knjižničark izrisalo tudi ob *Mesecu šolskih knjižnic*.

Posebno mesto je v letu 2021 imela beseda **SKUPAJ**. Ne le zaradi dogajanja v širšem prostoru, temveč predvsem zaradi vzpostavljenega in formaliziranega sodelovanja med Mestno knjižnico Ljubljana in ZBDS pri podeljevanju priznanja zlata hruška. Gre za priznanje za najboljše knjige v štirih kategorijah, in sicer izvirna leposlovna in poučna knjiga ter prevodna leposlovna in poučna knjiga. Knjižničarji SKUPAJ hodimo po tej poti že od srede sedemdesetih let, ko smo se zbrali ob reviji *Otrok in knjiga*. Tam so bili objavljeni prvi sezname najboljših iz letne produkcije. V zadnjih dveh desetletjih je to postala osrednja naloga Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo. V našem prostoru na leto izdamo več kot 1.200 knjig za otroke in mladino. Ob takšni številki je vloga knjižničarjev in knjižničark ključna. Morda se kdo vpraša, zakaj? Knjižničarji in knjižničarke ob vsakem srečanju z bralcem vrednotimo knjige. Radi začnemo s tistim vprašanjem: »Kaj pa si nazadnjebral?« Tako se prične vrteti kolo vrednotenja v eni smeri. Če je odgovor na to vprašanje bralca »Ma, nič pametnega« se prične kolo vrteti v drugi smer. A se vrtil in je nujno, da se poganja, ker ob takšni izbiri obstaja velika nevarnost, da mladi in z njimi tudi odrasli na koncu izberemo NIČ. In se obrnemo od množice knjig, ki nas vabijo, spet nazaj k enostavni rešitvi. Najpogosteje je to zaslon, ki vse prinese personalizirano za nas.

V letu 2021 so neformalne smernice aktualne ekipe kulturnega ministrstva, ki jih lahko razberemo iz dejanj in ne besed ter gradijo na okrepitvi popolnega in celovitega delovanja programsko financiranih javnih zavodov, še naprej posegale v delovanje Zveze. Po neformalnih usmeritvah naj bi vsa pomembna strokovna in znanstvena dejavnost potekala v programih javnih zavodov. Te neformalne smernice tako posegajo v bistvene dejavnosti ZBDS: izdajanje revije *Knjižnica* ter organizacijo različnih izobraževalnih dogodkov širše narave (torej tudi za potrebe izpopolnjevanja in usposabljanja). V mesecih od aprila do oktobra 2020 smo iskali rešitev, kako ohraniti revijo *Knjižnica*. Žal finančni načrt ne omogoča več izplačevanja avtorskih honorarjev in tako smo bili v letu 2020 primorani prenehati z izplačevanjem (simbolnih) avtorskih honorarjev. Ker smo to že predvidevali, smo pripravili tudi temu ustrezne avtorske pogodbe in z njimi seznanili avtorje prispevkov.

V mesecu decembru je NUK z odločbo za publiciranje od Ministrstva za kulturo prejel finančna sredstva, ki jih bomo po skupnem dogovoru namenili za revijo *Knjižnica*, saj se vsi zavedamo izrednega pomena te revije za naš strokovni in širši prostor. Dogovor o ohranjanju revije *Knjižnica* je v letu 2021 predvideval prehod revije pod okrilje in v program NUK. Ta prehod je bil usklajen z ministrstvom in je sledi neformalnim smernicam, da so javni zavodi nosilci ključne strokovne vsebine, predvsem razvojno in izobraževalno naravnane. Revija naj bi tako z letom 2021 izhajala pri NUK, ZBDS bi bil naveden kot sozaložnik, revija naj bi bila še naprej v tiskani obliki in še naprej jo bodo prejeli člani društev brezplačno. Pod NUK naj bi prešla tudi administracija in računovodski del upravljanja revije. ZBDS naj bi nacionalni knjižnici poravnal naročnino za revijo za člane. S tem smo bili prepričani, da smo ohranili našo edino znanstveno revijo za področje bibliotekarske in informacijske znanosti. V letu 2021 so potekali dogovori oziroma je bil en sestanek med ZBDS in NUK, nato pa smo devet mesecev po sestanku prejeli predlog pogodbe s strani NUK. Ta se je izkazala za neustrezna in nezakonita, zato smo podpis te pogodbe zavrnil. Predvsem je bil sporen člen o prenosu ustanoviteljskih pravic iz ZBDS na NUK. Iz javnih podatkov o rezultatih razpisa ARRS smo ugotovili, da

NUK ni oddal prijave na ARRS in tako nismo pridobili sredstev za revijo na tej postavki. S problematiko revije Knjižnice ter predvsem neprimerne in nezakonite ponudbe pogodbe smo seznanili tudi nacionalni svet za knjižnično dejavnost. Želeli smo opozoriti na pomen gradnikov profesije in našo skupno odgovornost za nivo razvoja stroke. V roke smo dobili mogočno dediščino, ki jo varujemo, da jo predamo tistim, ki morda sedaj še žulijo študijske klopi na Zoomu ali v živo. Na tej točki bo verjetno v uporabi beseda NARAZEN. Ob tej priložnosti smo ponovno spoznali, da lahko takšne situacije pripeljejo do napredka in v zadnjem mesecu leta 2021 smo oblikovali predlog novega modela izhajanja revije Knjižnica ter imenovali novo uredniško ekipo, torej novo glavno in novo odgovorno urednico. Ob tem pa smo zelo veseli, ker prispevki prihajajo in vsebinske krize pri izdajanju revije ni.

Vsako leto je Sekcija za potujoče knjižnice ob koncu leta izdala *Potujoče novice*. Tako je bilo tudi v letu 2021. Za pripravo publikacije smo po sklepu UO Stepišnikovega sklada namenili sredstva iz te postavke.

Posebno in opazno mesto je v strokovnem prostoru zasedlo glasilo Sekcije za mladinsko knjižničarstvo, ki nosi naslov *SeM@FoR*.

Povezovanje članov v okviru sekcij in preko sekcij, ki odražajo njihovo strokovno zanimanje, je vse pomembnejše in močnejše, kar kaže redno vključevanje novih članov v sekcije in društva. Pomembno vlogo ima redno obveščanje članov sekcij o najrazličnejših vsebinah strokovnega delovanja. To obveščanje najpogosteje poteka preko družbenih omrežji.

Pri upravljanju posrednih stroškov (npr. banka, računovodski servis, poštnine) smo že v letih pred tem spoznali, da so banke svoj svet in provizija ali stroški vodenja računa niso vezani na priliv sredstev. Drugače je bilo v pogovorih z računovodstvom. Razumeli so in tudi sprejeli, da je zaradi ničnega števila dogodkov tudi delo z računi manjše, ob tem je redna naloga vezana na izdajo računov naročnikom revije Knjižnica in izdaja računov za prispevek članov. Zato smo se v pogovorih uspeli dogovoriti za nižji znesek računovodskih storitev.

Če smo bili lani decembra v skrbeh, kako bo s pozivom s strani Ministrstva za kulturo in v kakšnem obsegu bomo financirani, smo tega decembra 2021 glede tega lahko precej bolj mirni, saj smo se uspešno prijavi na dvoletni poziv, ki je bil objavljen v letu 2020. Za leto 2022 smo pridobili enkrat več sredstev kot za letošnje leto in po oceni strokovne komisije ponovno pripravili izjemen program, ki odraža usklajenost in uravnoteženost s splošnimi družbenimi okoliščinami ter s skrbjo za strokoven razvoj. Strokovna komisija nas je tokrat prvič opomnila, da naj nikar ne pripravljamo vseh izobraževalnih dogodkov, če tudi so na Zoom platformi, kot brezplačnih. S tem so nam dali izhodišče za oblikovanje novega modela članstva v društvih in sekcijah. Utemeljitev strokovne komisije so tudi dodatna podpora usmeritvam programa ZBDS 2022.

Prvi mesec leta 2022 bo v imenovanju predsednika Strokovnega odbora ZBDS, v imenovanju članov izvršnih odborov sekcij in po teh korakih bo do pomladi ekipa ZBDS 2021–2025 krenila na pot.

2 Zgodovina razvoja stanovskega društva

Slovenski knjižničarji so se najprej včlanjevali v Avstrijsko bibliotekarsko društvo, leta **1931** pa je bilo ustanovljeno Društvo jugoslovanskih bibliotekarjev (DJB) in v Ljubljani je začela delovati sekcija, v katero je bilo vključenih 6 članov.

Decembra **1946** je bila organizirana prva konferenca slovenskih knjižničarjev in izbran iniciativni odbor za ustanovitev lastnega strokovnega društva. 21. decembra **1947** je bil v Ljubljani ustanovni občni zbor Društva bibliotekarjev Slovenije (DBS), za prvega predsednika je bil izvoljen dr. Mirko Rupel. Prvi redni občni zbor je bil 20. decembra **1948** v Ljubljani. Prva številka revije Knjižnica je izšla leta **1957**.

V treh desetletjih delovanja DBS se je njegova organizacijska oblika spreminjala, postopoma so bila ustanovljena območna društva bibliotekarjev. Samoupravni sporazum o združevanju pokrajinskih bibliotekarskih društev v Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije (ZBDS) je bil podpisan 18. novembra 1983. 18.–19. novembra 1983 je potekala 1. skupščina ZBDS, sprejeti so bili nov statut in drugi akti združenja. Etični kodeks slovenskih knjižničarjev je bil sprejet leta **1995**, Manifest Zveze bibliotekarskih društev o razvoju slovenskih knjižnic in knjižničarstva pa leta **2004**.

Leta **2005** je bila vzpostavljena nova spletna stran združenja s portalom e-publikacij, leta **2007** je postalo zadnjih pet letnikov revije Knjižnica v celotnem besedilu dostopnih tudi prek portala dLib.si, na katerem se v skladu s pravili o izdajanju revije objavljajo tudi novejšje številke. V letu **2020** smo pripravili tudi izhodišča, da je takoj v začetku leta 2021 postalo dostopnih več letnikov, v bistvu vsi izdani med leti 1957 in 1999.

V letu **2000** je ZBDS prvič pridobil status društva, ki deluje v javnem interesu na področju kulture, status je bil obnovljen leta **2005**. **Spremenjeni in dopolnjeni statut** je bil potrjen na skupščini ZBDS 27. 3. 2009. Upravna enota Ljubljana je z odločbo št. 215-32/2009-6(21007) z dne 15. 4. 2009 odločila, da se v registru društev pri ZBDS zabeleži sprememba temeljnega akta. Sprememba temeljnega akta se je od leta 2009 do 2015 zgodila še dvakrat, saj smo vanj umestili strokovno pomembne novosti: **Spominski Hartmanov sklad**, ki je namenjen spodbujanju doktorskega podiplomskega študija ter umestitev dodatne vrste nagrade, to je **Čopove plakete** pri najvišjih stanovskih nagradah. Spremembo v statut je vnesla tudi ustanovitev še ene stanovske nagrade, in sicer spominske **Goropevškove nagrade**, ki je bila prvič podeljena prav v letu **2018**.

Epidemija je v letu **2020** ustavila izvajanje običajnega programa društva, odpadla so vsa predavanja in izobraževanja ter drugačne oblike srečevanja v fizičnem prostoru. S pomočjo aplikacije Zoom smo izvedli podelitev stanovskih nagrad (Čopove nagrade) in prvič izvedli dopisni občni zbor.

Finančna podpora s strani pristojnega ministrstva se je zmanjšala za petino. Na osnovi neformalnih smernic ministrstva smo pričeli postopek za prenos revije Knjižnice v sklop rednega programskega financiranja dejavnosti NUK. V letu 2021 so se te aktivnosti tik pred koncem leta ustavile. Napravili smo analizo modela izdajanja revije Knjižnica in ugotovili, da je ta krizna situacija priložnost za drugačno oblikovanje modela članstva in modela izhajanja revije Knjižnica.

3 Stanje stanovskega društva danes

ZBDS je prostovoljno, nevladno in nepridobitno strokovno združenje, ki povezuje bibliotekarska in druga strokovna društva ter druge pravne osebe zasebnega prava in posameznike s področja knjižnične in informacijske dejavnosti v Republiki Sloveniji in tujini. Trenutno je v Zvezo včlanjenih osem območnih bibliotekarskih društev (Ljubljana, Maribor, Celje, Koroška, Gorenjska, Pomurje, Primorska in Notranjska, Dolenjska) in združuje preko 1.300 slovenskih knjižničark in knjižničarjev. V ZBDS se društva in druge osebe združujejo z namenom, da pospešujejo razvoj knjižničarske stroke in dejavnosti ter utrjujejo njen položaj v družbi, medsebojno sodelujejo in koordinirajo dejavnosti, obravnavajo ter razrešujejo strokovna vprašanja, ki so skupnega pomena, sodelujejo pri razvoju knjižničarske dejavnosti, knjižnic in knjižničnega sistema Slovenije ter zagotavljajo profesionalno integriteto knjižničnih delavcev v Sloveniji.

Zveza se pri svojem delu zavzema za najvišjo možno raven profesionalnega delovanja ter za razvoj in varovanje demokratičnih načel širše družbene skupnosti.

Zakaj Bi Delali Sami? Raje delajte z nami! Moto, ki je usmerjal delovanje vodstva ZBDS v zadnjih treh letih, je nagovarjal tako strokovno knjižničarsko javnost kot širšo družbeno okolje. Knjižničarji smo tukaj od nekdaj, knjižničarji smo povsod (tudi med pisatelji, prejemniki Nobelove nagrade za književnost itd.) in knjižničarji nismo nikoli vprašanje preteklosti, ko se pojavijo novi mediji ali nove tehnologije. Knjižničarji smo poklic prihodnosti, saj smo specialisti ovrednotenja informacij, mojstri oblikovanja družbenega mnenja in ustvarjalci visokih kulturnih družbenih norm.

Biti član društva bibliotekarjev je čast, privilegij in strokovni izziv. To sporočilo so nam zapustili predhodniki, ki so prav skozi društveno povezovanje vzpostavili, gradili, ohranjali in razvijali sistem, ter ga nam zaupali v dediščino.

*Problem današnjega trenutka je površnost, neodgovornost, in splošna amnezija. Da vse to ne bi nadvladalo v knjižničarski stroki in da se v stroki ne bi vedli kot nepotešeni potrošniki, ki nenehno iščejo zunanje vzvode za svojo motivacijo in premike naprej, bo treba slediti novemu sloganu **ZBDS: ZBuDi Se!***

4 Izhodišča pri oblikovanju programov stanovskega društva

Vsebine, ki jih umestimo v program ZBDS, izhajajo iz namena društva. Le ta je opredeljen v temeljnem aktu društva, ki poleg tega določa tudi cilje, ki jih želi doseči društvo z uresničevanjem programa.

V Zvezo se društva in druge osebe združujejo z **namenom**, da:

- pospešujejo razvoj knjižničarske stroke in dejavnosti ter utrjujejo njen položaj v družbi,
- medsebojno sodelujejo in koordinirajo dejavnosti,
- obravnavajo ter razrešujejo strokovna vprašanja, ki so skupnega pomena,
- sodelujejo pri razvoju knjižničarske dejavnosti, knjižnic in knjižničnega sistema Slovenije ter
- zagotavljajo profesionalno integriteto knjižničnih delavcev v Sloveniji (5. člen Statuta).

Statut v 11. členu opredeljuje tudi cilje, zaradi katerih se posamezniki, društva ali druge pravne osebe povezujejo v Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije. V društvo se združujejo zaradi uresničevanja naslednjih **ciljev**:

- krepiti ugled knjižničarjev, knjižnic in knjižničarske stroke v javnosti,
- zastopati družbene in profesionalne interese zaposlenih v knjižničarstvu ter se zavzemati za njihovo profesionalno integriteto,
- zagotavljati najvišjo možno raven profesionalizma v stroki,
- vzpodbujati in podpirati izobraževanje in stalno strokovno izpopolnjevanje knjižničarjev,
- krepiti položaj in vzpodbujati razvoj vseh vrst knjižnic,
- podpirati svoboden pretok informacij in vzpodbujati ustvarjanje pogojev za prost in enakopraven dostop do informacijskih virov in informacij vsem državljanom,
- pospeševati razvoj informacijske pismenosti prebivalstva,
- širiti zavest o nujnosti trajnega ohranjanja pisne kulturne dediščine slovenskega naroda.

Zveza uresničuje namen in cilje z izvajanjem (11. člen Statuta) **naslednje dejavnosti**:

- skrbi za informiranje članov o zadevah skupnega interesa,
- koordinira delo med člani, krepí njihovo sodelovanje in skupno nastopanje v javnosti,
- skrbi za uveljavljanje strokovnih priporočil, standardov in normativov, Etičnega kodeksa slovenskih knjižničarjev ter Manifesta o razvoju slovenskih knjižnic in knjižničarstva,
- izdaja strokovne publikacije,
- organizira strokovna srečanja in druge oblike neformalnega izobraževanja knjižničarjev,
- sodeluje z državnimi oziroma upravnimi organi, ko gre za urejanje zadev s področja knjižničarstva,
- sodeluje pri oblikovanju in sprejemanju zakonskih in drugih predpisov s področja knjižničarstva,
- sodeluje z mednarodnim knjižničarskim združenjem IFLA in drugimi sorodnimi organizacijami in društvi doma in v tujini,
- izvaja dogovorjene skupne akcije na področju delovanja Zveze.

Na tej osnovi vodstvo ZBDS pripravlja letni program delovanja. Ob tem pa skrbno vključuje tudi zavezo iz Statuta, ki določa, da se Zveza pri **svojem delu zavzema za najvišjo možno raven profesionalnega delovanja ter za razvoj in varovanje demokratičnih načel širše družbene skupnosti** (2. odstavek 5. člena Statuta).

Dejavnosti, ki jih opredeljuje temeljni akt za uresničevanje namena in ciljev delovanja Zveze bibliotekarskih društev smo v letu 2021 konkretizirali z naslednjimi vsebinskimi aktivnostmi:

- skrb za informiranje članov o zadevah skupnega interesa;
- koordiniranje dela med člani, krepitev njihovega sodelovanja in skupnega nastopanja v javnosti;
- skrb za uveljavljanje strokovnih priporočil, standardov in normativov, Etičnega kodeksa slovenskih knjižničarjev ter Manifesta o razvoju slovenskih knjižnic in knjižničarstva;
- organiziranje strokovnih srečanj in drugih oblikah neformalnega izobraževanja knjižničarjev v spletnem okolju z aplikacijo Zoom;
- sodelovanje z državnimi oziroma upravnimi organi, ko gre za urejanje zadev s področja knjižničarstva;
- sodelovanje pri oblikovanju in sprejemanju zakonskih in drugih predpisov s področja knjižničarstva;

- podeljevanje stanovskih nagrad;
- sodelovanje z evropskim knjižničarskim združenjem EBLIDA in drugimi sorodnimi organizacijami in društvi doma in v tujini;
- izvajanje dogovorjene skupne akcije na področju delovanja Zveze.

ZBDS sodeluje z zamejskimi knjižnicami in bibliotekarskimi združenji iz Avstrije, Nemčije, Madžarske, Estonije, Litve, Slovaške, Češke, Italije, Hrvaške, Srbije in Črne Gore, Bosne in Hercegovine ter Makedonije. ZBDS deluje tudi v okviru evropskega odbora bibliotekarskih združenj (EBLIDA), katerega članica je od leta 2009.

Dejavnost ZBDS finančno podpira ministrstvo, pristojno za kulturo, izdajanje revije Knjižnica pa tudi Agencija za raziskovalno dejavnost RS, ki prispeva finančna sredstva sozaložniku, tj. NUK. V letu 2021 bo to sodelovanje postavljeno na nove temelje. Sredstva za realizacijo programa pridobiva društvo iz članarin članov območnih bibliotekarskih društev, z lastno dejavnostjo (kotizacije, prodaja publikacij) ter sponzorstvi in donacijami. Sredstva, ki jih društvo pridobi na razpisih, so namenjena izvajanju programskih vsebin. Sredstva, ki jih društvo pridobi s članarino in s prispevki na strokovnih dogodkih, so porabljena namensko za izvedbo programa. V okviru društva delujeta dva sklada, tj. Kalanov sklad in Stepišnikov sklad, ki pridobivata sredstva s prostovoljnimi prispevki posameznikov in knjižnic. ZBDS podeljuje nagrade Kalanovega sklada, Čopove diplome in Čopova priznanja. V letu 2012 je bil ustanovljen spominski sklad dr. Bruna Hartmana. Sklad podpira podiplomski doktorski študij bibliotekarstva mladih perspektivnih posameznikov, ki aktivno delujejo na treh področjih, na katerih je pustil pečat tudi dr. Bruno Hartman: aktivno delovanje v ZBDS, znanstveno raziskovalna dejavnost in aktivna prisotnost v stroki. Po sklepu Upravnega odbora ZBDS sklad pridobiva sredstva z lastno dejavnostjo društva, saj bo del prihodkov od izobraževalnih dogodkov, ki jih organizira ZBDS, namenjen za delovanje sklada.

5 Vizija, poslanstvo in strateške usmeritve ZBDS

V letu 2021 smo sledili viziji:

- vidnejši položaj ZBDS v okolju,
- vpliv na zainteresirano javnost,
- rast članstva,
- uspešnejše pridobivanje lastnih sredstev,
- večje sodelovanje in vzpostavljanje partnerstev z organizacijami s področja knjižnične in informacijske dejavnosti oz. kulture.

Strokovno združenje knjižničarjev **je dejavnik razvoja** v skupni kulturni politiki Slovenije. Zavzema **vodilni položaj v razpravah o vprašanjih**, kot so enake možnosti dostopa do informacij za vse državljane, pravice uporabnikov do prostega dostopa in uporabe informacij, svoboda izražanja oz. intelektualna svoboda, spoštovanje avtorske in sorodnih pravic itd. in sodelovanje pri reševanju **strokovnih vprašanj skupnega pomena**. Spremlja **razvoj bibliotekarske znanosti in z oblikovanjem različnih programskih vsebin sodeluje pri strokovnem izpopolnjevanju, usposabljanju in neformalnem izobraževanju zaposlenih v knjižničarstvu**. Skrbi za **dvig strokovne ravni knjižnične dejavnosti**, na povabilo sodeluje **pri razvoju knjižnične mreže in knjižničnega informacijskega sistema Slovenije ter spodbuja medsebojna partnerstva**.

6 Realizacija letnih ciljev in uresničevanje programa 2021

V programu ZBDS 2021 je vodstvo sledilo sprejetim **prednostnim strateškim usmeritvam ZBDS** za uresničitev zgoraj navedenega poslanstva in vizije, in sicer:

- Dvig strokovne zavesti slovenskih knjižničarjev ter krepitev občutka pripadnosti stroki, strokovnim društvom in zvezi. - **analitično nismo preverjali strokovne zavesti in pripadnosti; podelitev različnih strokovnih nagrad vpliva na dvig strokovne zavesti**
- Spodbujanje aktivnega delovanja posameznikov in strokovnih društev v strokovnem in širšem okolju. - **delno uresničili; V programske vsebine, ki so vezane na strokovno izpopolnjevanje, usposabljanje ter neformalno izobraževanje, prav tako ustvarjanje vsebine znanstveno-strokovne revije, smo z javnimi vabili vključili najširši krog sodelujočih, ki želijo sodelovati; žal smo bili zaradi razglašene epidemije prisiljeni odpovedati vse dogodke v fizičnem okolju. V letu 2021 smo pripravili razpis za podelitev nagrade Kalanovega sklada in obvestili prejemnike, nagrada pa podeljena v letu 2022.**
- Spodbujanje permanentnega izobraževanja knjižničarjev z organizacijo izobraževalnih oblik in sofinanciranjem udeležbe na izobraževanjih. - **nismo uresničili**
- Povečanje števila članstva v območnih bibliotekarskih društvih. - **uresničili, saj smo ohranili število članov in to kljub situaciji v letu 2021**
- Iskanje partnerskih organizacij v okviru Evropske unije in vključevanje v skupne projekte, še zlasti projekte krovnega združenja, tj. EBLIDE. - **uresničili**
- Ohranjanje vzpostavljenih partnerskih odnosov z založniki in knjigotržci. - **uresničili**
- Spremljanje dogajanja v stroki na mednarodni ravni s članstvom v mednarodnih organizacijah in delovanjem na mednarodni ravni. - **uresničili**
- Podpora izdajanju strokovne revije Knjižnica in njeni promociji v tujini. - **uresničili**
- Organizacija strokovnih dogodkov in drugih srečanj. - **uresničili**
- Izdajanje zbornikov strokovnih srečanj, strokovnih monografij in prevodov smernic IFLA. - **uresničili**
- Promoviranje uresničevanja Etičnega kodeksa, Manifesta ZBDS, strokovnih smernic in standardov ter kakovosti in dobre prakse v knjižničarstvu. - **uresničili (objava deklaracije o ničelni toleranci do sovražnega govora)**
- Skrb za pohvale in nagrade izjemnim posameznikom, ki ali s teoretičnim ali praktičnim delom prispevajo k razvoju knjižničarstva in bibliotekarske znanosti. - **uresničili**

V letu 2019 smo te strateške usmeritve pregledali in postavili v koncept priprave strateških usmeritev za obdobje 2020–2030. Aktivnosti za pripravo strateškega načrta za novo obdobje smo ustavili v začetku marca 2020, ob razglasitvi epidemije. Umeščenost ZBDS v mednarodni prostor nas še vedno vabi k temu, da strateški načrt delovanja ZBDS povežemo s strateškimi načrti mednarodnih organizacij, ki so pomemben partner in sooblikovalec knjižnične pokrajine. Strateški načrt ZBDS 2020–2030 želimo graditi na strateškem načrtu EBLIDA (<http://www.eblida.org/Documents/EBLIDA-Strategic-Plan-2019-2022.pdf>) in strateškem načrtu IFLA (<https://www.ifla.org/strategy>) ter vanj vkomponirati uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja, ki so postali nov univerzalni standard za razvoj (<http://www.zbds-zveza.si/?q=node5/CTR>).

Izhodišče pri pripravi strateškega načrta ZBDS smo vezali na izhodišča mednarodnih organizacij. Tako EBLIDA kot IFLA izpostavita 4 strateška področja, ki jih različno poimenujeta. Želimo si, da tudi v ZBDS

izoblikujemo največ 4 strateška področja (EBLIDA govori o 4 pramenih; IFLA pa o smernicah), znotraj katera bomo umestili cilje in na cilje vezane programske vsebine. Z aktivnostmi pri pripravi strateškega načrta smo v letu 2020 prenehali, nadaljevali jih bomo v letu 2021, po izvolitvi nove vodstvene strukture.

Pripravili smo predlog za tri strateška področja:

- 1. Veza: povezovanje in sodelovanje (v mednarodnem in nacionalnem okolju)**
- 2. Zaveza: profesionalna strokovna predanost**
- 3. Zveza: organiziranost stanovskega društva**

Strokovna dejavnost in **poraba sredstev** ZBDS sta potekali v skladu s programom; poraba finančnih sredstev je bila nadzorovana po računovodskih kontih, stroškovnih mestih in programskih enotah. Pri porabi finančnih sredstev smo v letu 2020 bili primorani spremljati likvidnost skozi celotno leto, saj smo dobili odločbo o financiranju s strani pristojnega ministrstva v drugi polovici novembra, nakazilo pav drugi polovici decembra. Ob tem smo zaradi odpovedi osrednjega dogodka vračali že pridobljena sponzorska sredstva. Hkrati smo prenehali z izplačevanjem avtorskih honorarjev za objavo prispevkov v reviji Knjižnica. Izdatkih in prihodki so v prilogi razporejene po programskih sklopih. Kopija finančne dokumentacije je dostopna na sedežu ZBDS, izvirniki pa v računovodskem servisu Alma d.o.o., Kidričeva cesta 89a, Škofja Loka. Poročilo o programu, ki smo ga izpeljali v letu 2019, je v nadaljevanju predstavljena po sklopih, na katerih temelji tudi prijava programa društva za posamezno leto na poziv Ministrstva za kulturo.

6.1 Strokovna in organizacijska dejavnost organov in delovnih teles

6.1.1 Koordinacija knjižnične dejavnosti

Strokovno delo ZBDS se odvija v okviru stalnih delovnih teles, tj. sekcij in začasnih delovnih teles, tj. strokovnih komisij. Za reševanje konkretnih aktualnih vprašanj se ustanovljajo delovne skupine. Pomembni del ZBDS so tudi strokovni skladi (Kalanov sklad, Spominski sklad dr. Bruna Hartmana in Stepišnikov sklad), ki spodbujajo in nagrajujejo strokovne presežke. V sklopu ZBDS delujeta tudi Komisija za Čopove diplome, priznanja in plakete ter Komisija za Goropevškove nagrade. Temeljni akt določa, da se delo koordinira preko upravnega odbora, izvršnega odbora in strokovnega odbora.

Vsebina dela v društvu je vezana na koordiniranje, izvajanje nalog, strokovno argumentiranje, študij primerov, ustvarjalnost in avtorski pristop pri uresničevanju zastavljenih nalog. Strokovno in organizacijsko delo organov in delovnih teles ZBDS obsega vrsto opravil (delo upravnega in strokovnega odbora, delo izvršnega odbora, koordinacija strokovnih sekcij: vodenje, koordinacija, zasnova, idejni načrti, izdelava mnenj, predlogov, organizacija izobraževalnih dogodkov, organizacija strokovnih srečanj, koordiniranje delovanja sekcij, skladov, komisij, sodelovanje z regionalnimi društvi, predstavljanje slovenskega knjižničnega prostora v tujini, izdajanje publikacij, posredovanje informacij, finančno in administrativno vodenje, vodenje arhiva, digitalizacija gradiv). Pomemben del je tudi sodelovanje pri projektih z drugimi institucijami.

V ZBDS smo tako obravnavali manj dokumentov in zanje pripravljali predloge, mnenja in stališča. V organe ZBDS je vključenih 213 članov od 1320 članov, ob tem je zelo pomembna odzivnost vseh, ki zasedajo funkcije v organih ZBDS. Glavnino opravljenega dela opravi izvršni odbor z zunanjimi sodelavci, saj je za določena področja delovanja nujno znanje zunanjih sodelavcev. Na eni strani se še vedno pojavlja problem odzivnost posameznikov, ki sprejmejo funkcije, dela pa ne opravijo, ter omogočanje opravljanja strokovnih nalog v povezavi s poslanstvom društva v sklopu delovnih obveznosti. Na drugi strani pa so v vse pogostejše prisotni posamezniki, ki prevzeto funkcijo opravljajo odgovorno, zavzeto in vsebinsko obogatijo program društva.

Izvršni odbor

Izvršni odbor sestavljajo predsednik, dva podpredsednika, predsednik strokovnega odbora, tajnik in blagajnik. Skrbi za nemoteno delovanje društva in koordinira dejavnosti v programu društva.

Strokovni odbor

Po 64. členu Statuta ZBDS je Strokovni odbor ZBDS strokovni organ Zveze, ki vodi in koordinira delo sekcij. Strokovni odbor sestavljajo predsedniki sekcij in predsednik zveze. Prvo sejo strokovnega odbora v mandatnem obdobju skliče predsednik Zveze.

Koordinacijo knjižnične dejavnosti izvajajo Izvršni odbor, Strokovni odbor, Upravni odbori skladov in komisij ter izvršni odbori sekcij.

Koordinacija knjižnične dejavnosti

- Priprava programa ZBDS za leto 2021–2022 (vsebinski in finančni načrt).
- Izdelava vsebinskega in finančnega poročila za leto 2020.
- Predstavitev programa ZBDS 2021–2022 strokovni skupini na Ministrstvu za kulturo.
- Priprava gradiv za Občni zbor, sklic občnega zbora in izvedba.
- Priprava in izvedba kandidacijskega in volilnega postopka.
- Priprava poročila za leto 2020 za ministrstvo, za Ajpes in za ohranitev statusa društva v javnem interesu.
- Izdelava poročila 2020 in načrta 2021 za javno objavo.
- Sestanka Upravnega odbora.
- Sestanki Izvršnega odbora.
- Sestanki Nadzornega odbora (3x).
- Izvedba korespondenčnih sej Upravnega in Strokovnega odbora ter Izvršnega odbora.
- Priprava in objava razpisa za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete 2021.
- Priprava in objava razpisa za nagrade Kalanovega sklada 2021.
- Sestanek IO ZBDS, uredništva revije Knjižnica in članov časopisnega sveta revije Knjižnica.
- Sestanek z vodstvom NUK glede statusa revije Knjižnica
- Sestanek IO Sekcije za šolske knjižnice (priprava na okroglo mizo o problematiki svetovanja šolskim knjižnicam).
- Sestanki IO Sekcije za specialne knjižnice (priprava strokovnega dogodka Dan specialnih knjižnic).
- Sestanki IO Sekcij za splošne knjižnice (Dan dobrih praks, Dan slovenskih splošnih knjižnic – letna akcija)
- Sestanki IO Sekcije študentov bibliotekarstva (priprava in izvedba strokovne ekskurzije; izvedba vpisa študentov v sekcijo in področna društva, priprava in izdaja revije Štubidu).
- Sprejem in realizacija naročil za publikacije ZBDS.
- Sodelovanje v delu Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost in udeležba na sejah.

- Sodelovanje z Oddelkom za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo – predstavitev ZBDS na sestanku študentov
- Vodenje finančnega poslovanja ZBDS in priprava dokumentacije za računovodski servis.
- Nakup Zoom licence, priprava navodil za uporabo Zoom licence.
- Izvedba okrogle mize na temo šolskih knjižnic.
- Posredovanje dopisa NSKD na temo svetovanja šolskim knjižnicam (tri mesece po izvedbi okrogle mize).
- Urejanje spletne strani, objava postopkov, razpisov.
- Priprava sponzorskih paketov, iskanje sponzorjev in dogovarjanje za donacije za izvajanje programa ZBDS.
- Organizacija in izvedba Dneva specialnih knjižnic (na Zoom).
- Izvedba dogodka splošnih knjižnic – Knjižničar knjižničarju VII (na Zoom).
- Zbiranje prijav za Dan specialnih knjižnic, za Dan dobrih praks (Sekcija za splošne knjižnice).
- Sodelovanje pri pripravi mnenj o spreminjanju avtorske zakonodaje (EU).
- Sodelovanje pri dogodku Obdelava zapuščin in rokopisov v slovenskih knjižnicah (Sekcija za domoznanstvo).
- Predstavljanje COVID izkušenj v EBLIDI ter kolegom na Madžarskem.
- Sodelovanje pri volitvah v organe EBLIDE in IFLA.
- Priprava promocijskih video posnetkov: zasnova serije filmčkov, izbira sodelujočih, poziv sodelujočim, priprava navodil za snemanje in posredovanje posnetkov; objavljanje posnetkov na družbenih omrežjih (FB in IG).
- Komunikacija med ZBDS in IFLA – dovoljenje za uporabo in prevod izbranih IFLA smernic.
- Vzpostavitev partnerstva pri nagradi za kakovostno mladinsko knjigo – Priznanje zlata hruška (Mestna knjižnica Ljubljana in ZBDS): sestanki za oblikovanje protokolov, pravilnika in sporazuma, imenovanje komisije in izvedba prve seje komisije (izvolitev predsednika in namestnika ter določitev časovnice za podelitev priznanj)
- Sodelovanje pri Nacionalnem mesecu skupnega branja 2021.
- Organizacija in izvedba sej Komisije za priznanje Zlata hruška – 7 sestankov.
- Organizacija in izvedba sej Komisije za Čopove diplome, priznanja in plakete – 3 seje.
- Organizacija in izvedba sej Hartmanovega sklada – 2 seji.
- Priprava in vodenje evidenc prijavljenih na strokovno posvetovanje ter izdaja potrdil o udeležbi.
- Priprava in vodenje evidenc prijavljenih na strokovno srečanje Sekcije za mladinsko knjižničarstvo ter izdaja potrdil o udeležbi.
- Priprava, posredovanje in objava publikacije Semafor.
- Priprava, posredovanje in objava publikacije Potujoče novice.
- Priprava dopisa o učbenikih za tuje jezike, ki smo ga naslovili na Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje (Komisiji za učbenike).
- Organizacija in izvedba sej Stepišnikovega sklada – 3 seje.
- Organizacija in izvedba sej Kalanovega sklada – 4 seje.
- Organizacija in razglasitev rezultatov razpisa Kalanovega sklada (8. 12.).
- Zasnova razglasitve rezultatov razpisa Kalanovega strokovni javnosti.
- Urejanje razmerja NUK in ZBDS pri izdajanju revije Knjižnice.
- Priprava in izvedba skupne seje ob predaji funkcij (potek/začetek mandata).

Sekcije so v letu 2021 v povprečju opravile po dva sestanka izvršnih odborov. Glede na možnosti pravnih podlag o delovanju Zveze sprejemajo IO sekcij programe dela in poročila na dopisnih sejah. Tako so sestanki lažje potekali v različnih časovnih razdobjih in ob različnih terminih.

Bibliotekarska terminološka komisija (Ivan Kanič)

Člani Bibliotekarske terminološke komisije so Ivan Kanič (upokojen, predsednik komisije), dr. Polona Vilar (FF), dr. Tjaša Jug (FF) in Urška Drogenik (NUK). Komisija v poročevalskem obdobju ni delovala na rednih delovnih sejah, vendar so dogovorno potekale mnoge samostojne aktivnosti:

- priprava predlogov dopolnilnega izbora gesel in geselskih člankov za Bibliotekarski terminološki slovar,
- izbor samostalnikov kot nosilcev terminoloških gnezd;
- programsko izluščeni iz Korpusa bibliotekarstva;
- terminološko usklajevanje in svetovanje glede oblikovanja in rabe posameznih terminov.

Komisija skrbi za stalno promocijo s strokovnimi številnimi objavami, nastopi na strokovnih srečanjih, sodelovanjem v sorodnih strokovnih skupinah in s tekočim svetovanjem ob terminoloških vprašanjih v stroki posameznikom in skupinam.

6.2 Izobraževalna dejavnost

Med izobraževalno dejavnost sodijo tudi srečanja, ki jih organizirajo člani Izvršnih odborov sekcij in člani drugih odborov.

Organizacija in izvedba izobraževalnih vsebin

Strokovno posvetovanje ZBDS 2021 »Uporabnik v kontekstu sprememb?« (21.–23. september 2021, Zoom)

- Sestanek članov programskega in organizacijskega odbora za pripravo posvetovanja sekcij (20 sestankov na Zoom).
- Priprava poziva za zbiranje referatov za posvetovanje in dogovori z vabljenimi predavatelji.
- Priprava načrta prilagoditev izvedbe dogodka (časovnica, način vedenja) glede na dogajanje v spletnem okolju.
- Izbira moderatorjev in priprava smernic za moderatorje (zahteva virtualnega okolja).
- Priprava osnutka zbornika povzetkov (imenovanje uredniške ekipe).
- Prevodi za potrebe dogodka za tuje goste (izjava o dovoljenju snemanja).
- Priprava najave, objava, prijavnice za posvetovanje.
- Postavitev spletne strani posvetovanja.
- Promocija dogodka.
- Nakup dodatnega vmesnika za webinar (večje število udeležencev).
- Izvedba osrednjega strokovnega dogodka na Zoom.

Sekcija za splošne knjižnice:

Knjižničar – knjižničarju: Dan dobrih praks – sedmič (13. 5. 2021, Zoom)

Dan dobrih praks je že uveljavljen dogodek, ki ga organizira Sekcija za splošne knjižnice v sodelovanju z Združenjem splošnih knjižnic. Namen srečanja je izmenjava mnenj in povezovanje v stroki. Vsebina dneva izhaja iz nagrad, ki jih Združenje vsako leto podeli za najboljše projekte splošnih knjižnic. Nagrajeni in drugi kvalitetni prijavljeni projekti so za Sekcijo izhodišče za oblikovanje programa Dneva dobrih praks. Za morebitno dopolnitev tematskih sklopov Sekcija na lastno pobudo povabi k sodelovanju tudi kolegice in kolege, ki v svojih knjižnicah izvajajo kaj dobre prakse, ki jih niso prijavile.

S tradicionalnimi Dnevi dobrih praks skušamo v Sekciji za splošne knjižnice spodbujati pretok praktičnega znanja, izmenjavo mnenj in povezovanja v stroki, s tem pa tudi nadaljnji kakovostni

razvoj stroke, zlasti na področju dela z uporabniki. Letošnjega srečanja se je udeležilo devetdeset splošnih knjižničarjev iz vse Slovenije, kar daje slutiti, da smo vsebinsko in organizacijsko na pravi poti in velja tovrstna srečanja organizirati tudi v prihodnje.

Sekcija za specialne knjižnice

Dan specialnih knjižnic »Kompetence knjižničarjev v specialni knjižnici« (27. 5. 2021, Zoom)

Organiziranje tradicionalnih strokovnih dogodkov je ključno za dolgotrajen in kontinuiran uspeh. Za takšnega se vedno znova izkaže tudi Dan specialnih knjižnic.

Letošnji dogodek je v dveh zelo različnih sklopih učinkovito nagovoril udeležence, saj se je razvila razgibana debata in ponudila dober uvid v dejansko stanje in potrebe zaposlenih v specialnih knjižnicah. Kolegi so s konstruktivnimi predlogi sodelovali tudi pri anketi na podlagi katere deloma tudi oblikujemo program delovanja Sekcije za specialne knjižnice. Tudi letos smo v svojo sredo povabili kolega iz tujine. Tokrat nam je o kritičnem razmišljanju in pomenu zavedanja tehnologije v našem vsakdanu predaval izredni profesor iz Univerze v Sarajevu dr. Mario Hibert. Srečanje se je nadaljevalo s predavanjem delovnega psihologa g. Jenka, ki je odlično osvetlil pomen komunikacije in kakšne strategije uporabiti za uspešno komunikacijo na delovnem mestu. V nadaljevanju je svoj prispevek s posebnim poudarkom na pomembnosti raziskovanja v praksi predstavila dr. Merčun Kariž iz Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. V nadaljevanju pa so bili predstavljeni Strokovni standardi za specialne knjižnice. Še posebej veliko pozornosti je poželo predavanje dr. Šušteršiča, ki je predstavil praktični vidik implementacije.

Predstavitev Strokovnih standardov za specialne knjižnice (13. 4. 2021, Zoom)

Predstavitev SSzSK je bila izvedena v skladu s spremenjenim Akcijskim načrtom za popularizacijo Strokovnih standardov za specialne knjižnice. Hkrati pa je IO izkoristil priložnost za preizkus različnih načinov organiziranja spletnih dogodkov. Izkušnje pridobljene pri tem dogodku so odlično prispevale k izvedbi nadaljnjih dogodkov, ki so bili izvedeni pod okriljem SSK pri ZBDS.

Sekcija za domoznanstvo in kulturno dediščino

Strokovno predavanje dr. Matjaža Kraglja (NUK) Izzivi in možnosti digitalizacije: moč podatkov in metapodatkov (22. 4. 2021, Zoom).

Strokovno predavanje Andreje Kozjek (NUK): Kaj je dobro vedeti o zaščiti in hranjenju domoznanskega gradiva (31. 5. 2021, Zoom).

Delovno srečanje Obdelava in dostopnost domoznanskega gradiva v slovenskih knjižnicah (9. 6. 2021, Zoom).

Sekcija za mladinsko knjižničarstvo

Enodnevni izobraževalni posvet »Semaforjev utrip: Mladi bralec in digitalni mediji« (11. 11. 2021, Zoom)

Vsebino posvetovanja smo posvetili pogovoru o digitalnih medijih, sodobni tehnologiji in pa predvsem mladim uporabnikom teh naprav.

Drugo

- Sodelovanje pri posvetih Društva bibliotekarjev Ljubljana in Društva bibliotekarjev Gorenjske.
- Pripravljena je bila anketa o profilu mladinskega knjižničarja. Rezultati so bili predstavljeni v strokovnem prispevku v reviji Otrok in knjiga.
- Praktična delavnica za pretok znanja in vsebino za Knjižnoljubce.
- Sodelovanje v IV. Nacionalnem mesecu skupnega branja 2021.

- Opravljena raziskava Dostopnost in uporaba antikvarnega knjižnega gradiva v slovenskih splošnih knjižnicah in UKM. Rezultati so bili predstavljeni na delovnem srečanju Obdelava in dostopnost domoznanskega gradiva v slovenskih knjižnicah.
- Izvedba ankete o stanju v slovenskih specialnih knjižnicah v časi pandemije in podaja poročila za EBLIDA.
- Sodelovanje na sestanku o prenovi študijskega programa bibliotekarstva na Oddelku BINK, FF, UL (19. 11. 2021, Zoom)

6.3 Mednarodna dejavnost in udeležba na mednarodnih konferencah

Spremljali smo aktivnosti IFLE, IBBY, EBLIDA, ALA ter drugih mednarodnih strokovnih združenj. Plačane so bile članarine IFLA in EBLIDA.

Sodelovali smo tudi na strokovnem srečanju madžarskega knjižničarskega združenja in na konferenci hrvaških visokošolskih in specialnih knjižničarjev (predstavljena analiza anket o delu specialnih knjižnic v času pandemije, ki sta bili izvedeni spomladi 2020 in spomladi 2021, v kombinaciji z analizo statističnih podatkov o specialnih knjižnicah za leto 2021 zbranih v NUK) ter na 13. posvetovanju splošnih knjižnic na Hrvaškem (predstavljen animirani film o poudarkih ankete v sklopu filmskega maratona) in 15. okrogli mizi potujočih knjižnic na Hrvaškem (prispevek Računajte na nas, dolazimo po rasporedu).

Sodelujemo pri mednarodnem projektu Čitanje ne pozna je granica = Branje ne pozna meja.

Dr. Klaudija Sedar in Tomaž Miško sodelujeta v Nacionalnem odboru za UNESCO program Spomin sveta – Memory of the World, ki deluje kot strokovno in posvetovalno telo Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

Barbara Kavčič je skupaj z dr. VanScoy na konferenci LIDA predstavila prispevek *What does it mean to be a special librarian in the digital age? Exploring identity and experience.*

6.4 Promocijska dejavnost

V tem sklopu izpostavljamo vse tiste dogodke, s katerimi želimo poudariti prisotnost knjižničarstva v širši javnosti, vsekakor pa želimo s temi dogodki opozoriti na pomen in vlogo strokovnega dela tudi v strokovnih krogih.

- Priprava zapisa protokola podeljevanja stanovskih nagrad.
- Priprava podelitve stanovskih nagrad, izvedba podelitve stanovskih nagrad, priprava in izdaja publikacije o stanovskih nagrajencih 2021 (Čopove nagrade).
- Zasnova podelitve in razglasitve Kalanovih nagrad.
- Urejanje spletne strani.
- Urejanje FB in IG (priprava promocijskih filmčkov za objavo na družbenih omrežjih).
- Priprava objav na IG in FB za promocijo strokovnega posvetovanja.
- Priprava mesečnega novičnika SeM@FoRčk za obveščanje članov Sekcije za mladinsko književnost.
- Dan knjižnoljubcev (pisanje knjižnično-karantenskih zgodb, vtisov, razmišljanj ali ljubezenskega pisma knjižnici iz karantene)

Podelitev stanovskih nagrad- Nagrade Kalanovega sklada

Kalanov sklad je spominski sklad, ki so ga ustanovili slovenski knjižničarji na zborovanju dne 7. 11. 1974 v Ljubljani. Sklad deluje od leta 1984 v okviru ZBDS, kjer je tudi njegov sedež. Namen Kalanovega sklada je, da v spomin na delo zaslužnega slovenskega knjižničarskega delavca in vzgojitelja Pavla Kalana pospešuje individualno in skupinsko strokovno, teoretično in raziskovalno delo slovenskih knjižničarjev. Kalanov sklad ima individualne in kolektivne člane. Javna razglasitev nagrajencev Kalanovega sklada za leto 2021 bo 16. januarja 2022. V letu 2021 smo uredili vse potrebno glede prejema nagrade (obvestilo prejemnikov nagrade, ureditev izplačila, priprava potrdil o nagradi za potrebe napredovanj).

Podelitev stanovskih nagrad – najvišjih državnih nagrad – Čopovih diplom, priznanj in plaket

ZBDS kot krovna organizacija slovenskih knjižničarjev podeljuje svojim članom javna priznanja in nagrade za dosežene rezultate na področju knjižničarstva: Čopovo diplomu; Čopovo plaketo in Čopova priznanja. Čopova diploma, Čopova plaketa in Čopova priznanja so najvišje državne nagrade za izjemne uspehe na področju knjižničarstva, ki so širšega družbenega omena in prispevajo k napredku stroke. Tudi tokrat smo pripravili publikacijo z utemeljitvami nagrajencev in izpeljali podelitev.

6.5 Publicistična dejavnost

Izdajanje strokovnih publikacij

- Prevod in lektura IFLA - smernice za stalni strokovni razvoj.
- Priprava revije SeM@For.
- Priprava revije Potujoče novice.
- Priprava zbornika Mednarodni mesec šolskih knjižnic 2020.
- Sestala sta se uredništvo in svet revije Knjižnica, kjer je bilo obravnavano letno poročilo o delu revije in načrti za tekoče leto.
- Izvoljen je bil uredniški odbor revije Knjižnica za novo mandatno obdobje.
- Stekli so dogovori za prenos revije v redni program NUK.
- Izdani sta bili dve dvojni številki revije Knjižnica.
- Obravnava pomena in problematike izdajanja revije Knjižnica na NSKD.

V letu 2021 je potekalo urejanje razmerji med ZBDS in NUK. Pogovori so potekali predvsem na relaciji NUK in glavna urednica revija Knjižnica, ki pa jih je vztrajno usmerjala na vodstvo ZBDS. Predsednica ZBDS je imela le en sestanek s pomočnico ravnatelja NUK, dr. Ines Vodopivec in sicer 20. januarja 2021. Na tem sestanku so bile prisotne tudi članice Uredniškega sveta revije. Sestanek je sklicala pomočnica ravnatelja NUK, dr. Ines Vodopivec. Na seji je bila glavna točka vezana na vprašanje obstoja in pristojnosti Uredniškega sveta revije, saj je to voljen organ s strani delegatov na Občnem zboru Zveze. Takrat smo se dogovorili, da NUK pripravi predlog pogodbe. Tega smo prejeli 5. novembra 2021.

Pogodbena razmerje med NUK in ZBDS traja od leta 2009, ko so se finančna sredstva za financiranje periodike prenesle na Agencijo za raziskovalno dejavnost RS. Ker ZBDS nima redno zaposlenih in s tem tudi ne more imeti statusa raziskovalne ustanove, je bila takrat sklenjena pogodba med NUK in ZBDS za sofinanciranje revije Knjižnica. To je pomenilo, da je NUK kandidiral na razpisu za znanstveno periodiko na ARRS, saj ima zaposlene, ki imajo status raziskovalca in s tem ima tudi ustanova status raziskovalne ustanove. V letu 2020 je NUK neuspešno kandidiral na razpis ARRS za znanstveno periodiko, saj vloge ni oddal. To smo ugotovili ob objavi javnih rezultatov razpisa ARRS in o tem s strani pogodbenega partnerja nismo bili obveščeni.

V letu 2020 je bil ZBDS deležen omejenih sredstev s strani Ministrstva za kulturo in na postavki revija Knjižnica ni dobil sredstev, saj je usmeritev (nenapisana in neuradna) ministrstva, da se revije več ne izdajajo v tiskani obliki oziroma naj bi takšnih vsebin ne izvajale nevladne organizacije. V letu 2020 je bila v decembru izdana odločba NUK za znanstveno financiranje in smo tako preko NUK prejeli sredstva za revijo Knjižnica za leto 2020. Pri obravnavi programa za leto 2021 smo dobili usmeritev, da »gre revija pod NUK«. Kaj točno naj bi to pomenilo, je ostalo odprto vse do prejema predloga pogodbe v novembru 2021.

Na Občnem zboru ZBDS, potekal je 21. maja 2021, so bili delegati presenečeni in nenaklonjeni rešitvi za obstanek revije, ki bi pomenila prehod revije pod popolno okrilje NUK, saj potem to več ne bi bila »stanovska revija«. Revija izhaja od leta 1947 in je ves čas v domeni društva.

Predlagano pogodbo s strani NUK je 9. novembra 2021 obravnaval tudi Izvršni odbor in sklenil, da obravnavo predloga pogodbe posreduje v odločanje UO, saj ima UO te pristojnosti, ko ne moremo sklicati občnega zbora. Izvršni odbor je ob obravnavi pogodbe ugotovil, da je predlog pogodbe neustrezen in posega v tako veliki meri v splošno pravno področje in splošno poslovno etiko, da ga lahko jemljemo kot nezakonitega.

Upravni odbor ZBDS je sprejel sklep, da se predlog pogodbe, ki ga je ZBDS prejel po elektronski pošti 5. novembra 2021, zavrne kot neustrezen. V obvestilu predstavnici vodstva NUK se dopiše, da je še vedno veljavna trenutna pogodba med NUK in ZBDS, saj je nobena stranka skladno z določili ni odpovedala. Iz tega naslova naj bi NUK pridobil sredstva na razpisu ARRS v letu 2020. Nakar smo ugotovili, da bil pri tem neuspešen.

V predlagani pogodbi je bil najbolj sporen člen o prenosu ustanoviteljskih pravic na NUK.

Problematika je bila obravnavana tudi na 111. seji Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost (NSKD), kjer je ta organ sprejel naslednji sklep: »Nacionalni svet za knjižnično dejavnost se je seznanil s problematiko izdajanja revije Knjižnica in poziva Narodno in univerzitetno knjižnico ter Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije, da z ustreznim dogovorom zagotovita pogoje za nadaljnje izdajanje revije Knjižnica.« Izvršni odbor je po seji NSKD sprejel sklep, da k sodelovanju neposredno povabi novo uredniško ekipo in s tem zagotovi neprekinjeno delo na vsebinskem delu revije. Kandidatki za urednici sta soglasje podali v roku treh ur.

Revija Knjižnica je stalnica na področju publicistične dejavnosti ZBDS. V tem letu se je sodelovanje z NUK pri izdajanju revije Knjižnica zaustavilo, saj NUK ni oddal prijave na razpis ARRS in tako ni sledil uresničitvi osnovnih določil medsebojnega sodelovanja. Ob znanstveni in strokovni reviji Knjižnica pa so pomembne za naš strokovni prostor še tri revije, in sicer **Potujoče novice**, **SemaFor** in **revija Štubidu**.

Potujoče novice

V letu 2021 smo izdali dve številki revije Potujoče novice. Tiskane distribuiramo v vse slovenske splošne knjižnice. Časopis je dostopen v e-obliki na spletni strani ZBDS.

SeM@For

Časopis Sekcije za mladinsko knjižničarstvo je dostopen v e-obliki na spletni strani ZBDS.

Revija Knjižnica

V letu 2021 je uredništvo revije delovalo v naslednji sestavi (do 15. 12. 2021):

Glavna urednica:

- Damjana Vovk (Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana)

Odgovorni urednik:

- dr. Irena Eiselt (Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana)

Uredniški odbor:

- dr. Melita Ambrožič (Narodna in univerzitetna knjižnica)
- mag. Doris Dekleva Smrekar (Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani)
- dr. Anja Dular (Narodni muzej Slovenije, Ljubljana)
- Romana Fekonja (Zavod za šolstvo RS)
- dr. Primož Južnič, izr. prof. (Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, Ljubljana)
- mag. Aleš Klemen (Mestna knjižnica Ljubljana)
- dr. Zdenka Petermanec (Univerzitetna knjižnica Maribor)

Mednarodno uredništvo:

- dr. Boris Bosančić, Oddelek za informacijske znanosti, Filozofska fakulteta Univerze v Osijeku (Hrvaška),
- dr. Wolfram Horstmann, Državna in univerzitetna knjižnica Univerze v Göttingenu (Nemčija),
- dr. Sofija Klarin Zadavec, Narodna in univerzitetna knjižnica (Hrvaška),
- dr. Günter Mühlberger, Univerza v Innsbrucku (Avstrija),
- dr. Kornelija Petr Balog, Oddelek za informacijske znanosti, Filozofska fakulteta Univerze v Osijeku (Hrvaška),
- mag. Abigail Potter, Kongresna knjižnica (ZDA),
- dr. Sigrid Reinitzer, Univerzitetna knjižnica Graz (Avstrija),
- dr. Jurgita Rudžionienė, Inštitut za bibliotekarstvo in informacijsko znanost, Fakulteta za komunikacije, Univerza v Vilniusu (Litva),
- dr. Mirna Willer, Oddelek za informacijske znanosti, Univerza v Zadru in Oddelek za informacijske znanosti, Filozofska fakulteta Univerze v Osijeku (Hrvaška)

Uredniški svet:

- Marjana Abe (Mestna knjižnica Ljubljana)
- dr. Jerneja Ferlež (Univerzitetna knjižnica Maribor)
- Polonca Kavčič, predsednica (Goriška knjižnica Franceta Bevka)
- Luana Malec (Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper)
- mag. Magdalena Svetina-Terčon (Kosovelova knjižnica Sežana)

7 Finančno poročilo za leto 2021

7.1 Rekapitulacija

OBRAČUN LETO 2021

PRIHODKI

1. ZBDS	70.180,11
2. Knjižnica	6.452,98
3. Kalanov sklad	4.440,25
4. Stepišnikov sklad	3.235,81
5. Hartmanov sklad	4.912,59
SKUPAJ PRIHODKI	89.221,74

STROŠKI

1. ZBDS	33.191,83
2. Knjižnica	5.113,84
3. Kalanov sklad	1.324,81
4. Stepišnikov sklad	1.738,50
5. Hartmanov sklad	0,00
SKUPAJ STROŠKI	41.368,98

RAZLIKA MED PRIHODKI IN ODHODKI

47.852,76

od tega za:

Knjižnico	1.339,14
Kalanov sklad	3.115,44
Stepišnikov sklad	1.497,31
delovanje ZBDS	36.988,28
Hartmanov sklad	4.912,59

Skupaj za prenos v leto 2022

47.852,76

7.2 Finančni obračun ZBDS za leto 2021

OBRAČUN LETO 2021

PRIHODKI

1. Prenos prihodkov iz leta 2020	37.892,93
2. Ministrstvo za kulturo	13.000,00
3. Članarina ZBDS	14.508,00
4. Prodaja publikacij	-25,00
5. Prihodki od obresti	0,00
5. Prihodki od kotizacij	0,00
6. Prih. sponzorjev	3.900,00
7. Prihodki od dohodnine-donacije fizičnih oseb	904,18
SKUPAJ PRIHODKI	70.180,11

STROŠKI

	Št. konta	Naziv konta	
1.	40	mat. stroški, promocijski mat.	523,50
2.	4103	tisk publikacij	2.389,98
4.	41040	oblikovanje, oblik. realizacija	190,00
10.	4109	moderiranje,nastopi	610,00
11.	41091	stroški predavanj	0,00
14.	41030	vzdrževanje spletne strani	1.360,00
16.	4112	poštne storitve	0,00
17.	4150	bančna provizija	304,73
18.	4162	stroški računovodstva	3.202,04
20.	4111	stroški komunikacij	0,00
21.	4171	reklama	700,00
22.	4181,4182	avtorski honorarji, podj.pogodbe	22.984,33
23.	4183	povračila stroškov članom	456,65
24.	4196	kotizacije	170,60
25.	4800	članarine združenjem	300,00
	SKUPAJ STROŠKI		33.191,83

Razlika za prenos v leto 2022

36.988,28

7.3 Revija Knjižnica

OBRAČUN LETO 2021

PRIHODKI

1. Prenos prih. iz l. 2020	4.452,98
2. Prihodek iz članarin	0,00
3. Min. za kulturo	2.000,00
4. Prodaja revije, publikacij	0,00
5. Refundacija NUK	0,00
SKUPAJ PRIHODKI	6.452,98

STROŠKI

	Št. konta	Naziv konta	
1.	4103	tisk publikacij	3.582,52
2.	41040	oblikovanje	0,00
3.	4162	računovodske storitve	0,00
4.	4163	stroški lektoriranja	0,00
6.	418,4182	avtorski hon.podj.pog.	1.531,32
7.	4183	povračila stroškov članom	0,00
	SKUPAJ STROŠKI		5.113,84

Razlika za prenos v leto 2022

1.339,14

7.4 Kalanov sklad

OBRAČUN LETO 2021

PRIHODKI

1. Pren. prih. iz leta 2020	3.080,25
2. Članarine 2021	1.360,00
3. Ministrstvo za kulturo	0,00
SKUPAJ PRIHODKI	4.440,25

STROŠKI

	Št. konta	Naziv konta	
3.	4053	Strokovna literatura	324,81
4.	4060	Pis.mat.	0,00
5.	4109	Moderiranje,nastopi	0,00
6.	4140	Potni stroški	0,00
7.	4163	Nagrade	1.000,00
SKUPAJ STROŠKI			1.324,81

Razlika za prenos v leto 2022

3.115,44

7.5 Stepišnikov sklad

OBRAČUN LETO 2021

PRIHODKI

1. Pren. prih. iz leta 2020	2.360,81
2. Članarine 2021	875,00
SKUPAJ PRIHODKI	3.235,81

STROŠKI

	Št. konta	Naziv konta	
1.	4103	Tisk publikacij	1.738,50
		SKUPAJ STROŠKI	1.738,50

Razlika za prenos v leto 2022 **1.497,31**

7.6 Hartmanov sklad

OBRAČUN LETO 2021

PRIHODKI

1. Prenos prih.iz leta 2020	4.912,59
2. 10 % kotizacij od kongresa	0,00
SKUPAJ PRIHODKI	4.912,59

STROŠKI

1. Štipendije	0,00
SKUPAJ STROŠKI	0,00

Razlika za prenos v leto 2022 **4.912,59**

8 Smernice za delo ZBDS v letu 2022

V letu 2022 bo Zveza pred vsebinskim preoblikovanjem in aktivacijo nove vodstvene skupine. Aktivnosti za pripravo novega strateškega načrta smo dali v letu 2020 v drugi plan, ker smo se znašli v situaciji, ko je potrebno dobro premisliti, v katero smer bo plula barka. Usmeritve Ministrstva za kulturo za delovanje nevladnih organizacij so popolnoma drugačne od dosedanjih: skrbniki strokovnega in znanstvenega razvoja naj bodo javni zavodi s programskim financiranjem. V to sodi tako izdajanje strokovnih in znanstvenih publikaciji kot skrb za strokovno permanentno izobraževanje, usposabljanje ali izpopolnjevanje. V letu 2021 smo ugotovili, da je vse slabo res dobro za nekaj, kar se razkrije šele kasneje. Zato smo ob pripravi programa za leto 2022, ki smo ga morali pripraviti zaradi dvoletne prijave na poziv ministrstva, že razmišljali o drugačnem modelu bonitet za člane društev. Vse to pa se je postavilo v prvi plan v decembru 2021, ko smo sprejemali odločitve o drugačnem modelu izdajanja revije Knjižnica in s tem prehodom iz tiskane na elektronsko verzijo revije.

Predvidevali in načrtovali smo, da bo revija v letu 2021 prešla pod okrilje NUK, a se je pri dogovarjanju z nacionalno knjižnico izkazalo, da strokovni konsenz pri gradnikih profesije vedno ni mogoč. S tem ohranjamo tudi del sredstev od članarin, ki smo jih že v letu 2021 načrtovali za plačilo članarine za revijo Knjižnica nacionalni knjižnici.

Trenutna situacija in nove vsebinske usmeritve na področju delovanja nevladnih organizacij zahtevajo od vodstva Zveze premislek o vlogi, poslanstvu ter predvsem o smeri, v katero bo zveza usmerila svoje aktivnosti. Zato je tudi na tem občnem zboru že bil podan predlog sklepa, da ta sklic občnega zbora potrdi časovnico za nove volitve. Želeli smo, da nova ekipa, ki je vodenje Zveze prevzela z letom 2022, prične že pred uradnim nastopom mandata (to je 21. 12. 2021) sodelovati pri preoblikovanju Zveze, saj jo bo potem peljala po tej poti naslednji mandat ali dva. Zgodnji rok volitev bi omogočil sedanji in novi ekipi vsaj pol letno vzporedno delo. Ta načrt smo tudi uresničili in sedaj je v prvi polovici leta 2022 pred novo vodstveno ekipo izvedba določenih postopkov za nadaljnjo delo, ki bo zagotovo imelo drugačen pristop in drugačno smer. Kajti podobni smo si le v tem, da smo si drugačni.

V letu 2021 so članice vodstva ZBDS, ki so zadolžene za negovanje odnosov s sponzorji, vzpostavile model sodelovanja sponzorjev tudi pri osrednjem izobraževalnem dogodku, ki poteka online. S tem so postavile temelje za sodelovanje v prihodnje.

V mesecu januarju načrtujemo sejo UO in SO. Stalnica ostaja razpis za Čopove nagrade, nagrado Kalanovega sklada ter Goropevškovo nagrado. In 21. 12. kot dan podelitve Čopovih nagrad. Pomembna stalnica bo postala tudi Komisija za priznanje Zlata hruška, kjer moči za strokovno odličnost povežemo z Mestno knjižnic Ljubljana.

Usmeritve za izvajanje programa v petih vsebinskih sklopih

Koordinacija knjižnične dejavnosti

- Vzpostavitev delovanje vodstva v novem mandatnem obdobju.
- Nakup licence za uporabo zoom aplikacije (Zoom Meetings Business Plan) + webinarja. Zoom je platforma za avdio in video komunikacijo. S pomočjo te aplikacije bomo v ZBDS (sekcije, društva, skladi) izvajali sestanke, občne zборе, izobraževanja,

strokovna srečanja, delavnice in usposabljanja na spletu, sekcije in društva pa jo bodo lahko uporabile tudi za skupinske sestanke ali tedenska srečanja članov. Zoom Meetings Business Plan združuje video in avdio konference, enostavna online srečanja in skupinsko sporočanje združeno na eni platformi. Zoom Meetings se izvaja na mobilnih in namiznih napravah in v ustrezno opremljenih konferenčnih prostorih. Sestanek ima enega gostitelja in do 300 udeležencev. Vsi udeleženci so lahko srečujejo preko videa. Opcija preko dodatkov omogoča večje sestanke, programsko opremo za prostorske priključke in orodja za webinarje.

- Spodbujanje članov, da prijavijo svoje člane na razpise za stanovske nagrade.
- Sodelovanje z ministrstvom za zagotavljanje finančnih sredstev, odzivanje na pobude iz okolja, sodelovanje pri predlogih in obravnavi besedil ter sodelovanje v NSKD.
- Usklajevanje programa in uporabe Zoom licence.
- Sodelovanje pri izvajanju nagrade Zlata hruška.
- Sodelovanje pri sejah NSKD.
- Sodelovanje s knjižnicami in društvi pri pripravi strokovnih dogodkov in strokovnih mnenj.

Obrazložitev iz odločbe o financiranju (Številka: 6120-45/2021/2)

Predloženi program izhaja iz možnosti trenutne organizacije društva in zdravstvene situacije zaradi pandemije Covid-19; ustreza ciljem in namenu ZBDS. Program nadaljuje tradicijo strokovnega usmerjanja in popularizacije knjižnične dejavnosti. Poudarjen je tudi pomen knjižničarjevega dela za uporabnika. Pričakovani učinki: izboljšanje kakovosti dela knjižničarjev in knjižnic, dvig statusa knjižničarstva in knjižničarjev v javnosti, dvig zavedanja pomena ZBDS med knjižničarji in knjižnicami, več sodelovanja s področnimi društvi, večja mednarodna prepoznavnost slovenskih knjižnic in knjižničarjev, večja informiranost knjižničarjev in širše javnosti o razvoju knjižničarstva, več javnih razprav o aktualnih strokovnih problemih. V obdobju 2021–2022 bomo v središče strokovnih razprav ob ustaljenih temah, ki so vezane na zagotavljanje in spodbujanje kakovostnega in profesionalnega delovanja ter spodbujanje iskanja razvojnih usmeritev, namenili več pozornosti opolnomočenju knjižničarjev in zagovorništvo knjižničarstva. To bomo lahko dosegli le s povezovanjem in spodbujanjem medsebojnega sodelovanja predstavnikov iz različnih tipov knjižnic. Ohranili bomo sodelovanje in srečevanje članov posameznih sekcij na t. i. dnevih dobrih praks ali enodnevnih izobraževalnih dogodkih, ki so namenjeni tako navezovanju stikov kot tudi prenosu informacij ter novih znanj ali iskanju boljših rešitev za posamezne delovne procese. ZBDS je član mednarodnega združenja bibliotekarskih društev in drugih organizacij s področja bibliotekarstva – IFLA. ZBDS deluje tudi v okviru evropskega odbora bibliotekarskih združenj (EBLIDA), katerega članica je od leta 2009. Umeščenost ZBDS v mednarodni prostor vabi k temu, da nadaljujemo z aktivnostmi priprave novega strateškega načrta delovanja ZBDS in ga povežemo s strateškimi načrti mednarodnih organizacij, ki so pomemben partner in sooblikovalec knjižnične pokrajine. Aktivno bomo promovirali nove strokovne smernice in priporočila za različne vrste knjižnic, v obdobju 2021–2022 še zlasti za področje mladinskega knjižničarstva. Načrtovana programska enota ustreza ciljem in namenu ZBDS, ki predstavlja povezovalni element med strokovnimi delavci in odpira možnost njihovi strokovni rasti, ter koordinacijo knjižnične dejavnosti v sodelovanju z različnimi akterji oziroma deležniki, kjer se prepletajo knjižnična dejavnost in druga polja sodelovanja.

Izobraževanje

- Izvajanje določenega dela online vsebin brezplačno. Prednost imajo vsebine, ki jih lahko ponudimo brez dodatnih stroškov za društva in so avtorski honorarji pokriti v partnerstvu z drugimi (npr. predstavitev vsebin, ki so vezane na redno delo predavatelja, predstavitev projektov in so te predstavitve del obveze projekta, predstavitev avtopoetik Čopovih nagrajencev, pogovor z nagrajenci v zadnjem desetletju).
- Oblikovanje kriterijev in nabora online brezplačnih plačljivih vsebin (kriterij članstva, nov model bonitet za članstvo).
- Strokovni dogodki sekcij ostanejo v online obliki.
- Plačljive izobraževalne vsebine v fizičnem ali digitalnem okolju imajo oblikovan različen prispevek za člane in nečlane društev. Kotizacija je za člane članov ZBDS nižja kot za nečlane. Kotizacija je praviloma namenjena le za povračilo stroškov avtorskega honorarja.
- Tudi pri izvedbi online izobraževanj skrbimo za kvaliteto izobraževanja (zanimiva in aktualna vsebina, dobri predavatelji, dovolj časa za izvedbo predavanja, vključenost dveh moderatorjev za upravljanje z vsebino in tehnično podporo, upoštevanje sposobnosti koncentracije udeležencev pri sodelovanju na Zoom predavanjih).
- Pri udeležbi na online izobraževanjih izdajamo potrdila o udeležbi za izobraževalni dogodek, ki traja vsaj 60 minut ter se je udeleženec nanj prijavil z imenom in priimkom.
- Izobraževanje za uresničevanje dogovorov za izvajanje online izobraževanj (navodila za predavatelja, snemanje v naprej ali živo predvajanje, potrdila za udeležence, vloga dveh moderatorjev, opcije pretočnega predvajanja, registracija udeležencev, izdajanje potrdil).
- Po dogovoru med organizatorjem in IO ZBDS so online brezplačni dogodki omogočeni do 300 ljudem brez predhodne prijave posameznega udeleženca in so pretočno predvajani tudi na FB stran društva. V tem primeru udeleženci za ogled izobraževanja na FB ne dobijo potrdila o udeležbi.

Obrazložitev iz odločbe o financiranju (Številka: 6120-45/2021/2)

Programska enota: Kongres ZBDS

Strokovna izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja so nujna za oblikovanje strokovnih kompetenc knjižničarskih delavcev. Hkrati so izrednega pomena za povezovalno vlogo, ki jo ima ZBDS v kontekstu knjižničnega sistema, saj je to eden od redkih dogodkov, na katerem sodelujejo predavatelji iz vseh vrst/tipov knjižnic in je tako zagotovljena primerljivost in povezanost knjižnic, ki le skupaj lahko ustvarijo takšno knjižnično javno službo, ki služi primarnemu cilju: pomagati prebivalcu in prebivalki Slovenije v različnih življenjskih okoliščinah do ustrezne stopnje bralne pismenosti za kakovostno življenje. Knjižnice svoja poslanstva ter aktivne in potencialne uporabnike obravnavajo zelo različno. Raziskave, različne metode raziskovanja in uporaba rezultatov, izvedbe projektov ter predstavitve dobrih praks, so nekatere izmed najbolj iskanih vsebin aktivnih bibliotekarjev. Predstavljanje uspešnih projektov, učenje iz napak (lastnih in tujih) ter rast in napredek skupnosti so

ključne za razvoj tako naših knjižnic kot tudi bibliotekarske stroke. Načrtovana programska enota ustreza ciljem in namenu ZBDS.

Programska enota: Strokovno posvetovanje sekcij

Strokovna izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja so nujna za oblikovanje strokovnih kompetenc knjižničarskih delavcev. Hkrati so izrednega pomena za povezovalno vlogo, ki jo ima ZBDS v kontekstu knjižničnega sistema, saj je to eden od redkih dogodkov, na katerem sodelujejo predavatelji iz vseh vrst/tipov knjižnic in je tako zagotovljena primerljivost in povezanost knjižnic, ki le skupaj lahko ustvarijo takšno knjižnično javno službo, ki služi primarnemu cilju: pomagati prebivalcu in prebivalki Slovenije v različnih življenjskih okoliščinah do ustrezne stopnje bralne pismenosti za kakovostno življenje. Knjižnice svoja poslanstva ter aktivne in potencialne uporabnike obravnavajo zelo različno. Raziskave, različne metode raziskovanja in uporaba rezultatov, izvedbe projektov ter predstavitve dobrih praks, so nekatere izmed najbolj iskanih vsebin aktivnih bibliotekarjev. Predstavljanje uspešnih projektov, učenje iz napak (lastnih in tujih) ter rast in napredek skupnosti so ključne za razvoj tako naših knjižnic kot tudi bibliotekarske stroke. Načrtovana programska enota ustreza ciljem in namenu ZBDS.

Promocijska dejavnost

- Urejanje spletne strani in družbenih omrežji.
- Oblikovanje, tisk in e-objava zloženke ***Domoznanska dejavnost v slovenskih splošnih knjižnicah*** (v sklopu koordinacije – bila pripravljena in zastavljena v letu 2021).
- Izvajanje akcije ***Knjigoljub***.
- Oblikovanje, tisk in e-objava ***Potujočih novic*** (v sklopu Stepišnikovega sklada).
- Oblikovanje, urejanje, zasnova in tisk ter e-objava publikacije ***Čopovi nagrajenci 2021***.
- Oblikovanje in urejanje spletnega časopisa ***SeM@FoR***.
- Podelitev stanovskih nagrad, s poudarkom na ***Čopovih nagradah***.
- Sodelovanje pri nagradah Hartamovega in Klanovega sklada ter pri Goropevškovi nagradi.
- Sodelovanje pri izdaji revije ***Štubidu***.

Obrazložitev iz odločbe o financiranju (Številka: 6120-45/2021/2)

Programska enota: Promocija stanovskih nagrad

Prejemniki Čopovih diplom in priznanja so izjemni strokovnjaki, ki dosegajo strokovne rezultate visoko nad pričakovanim in trajno posegajo v podobo knjižničarske pokrajine. Čopove diplome in priznanja so nagrade za strokovne presežke, nagrade Hartmanovega sklada spodbujajo strokovno formalno izobraževanje ter povezujejo strokovno in znanstveno raziskovalno delo. Goropevškove nagrade pa izpostavljajo pomembnost delovanja knjižničarjev, knjižničark in knjižnic v lokalnem okolju in pri širjenju vedenja o lokalnem okolju. Dogodki, izpeljani ob podelitvi nagrad od leta 2009 naprej, in njihova odmevnost v širši javnosti, dokazuje, da je zastavljena pot pravilna. Za oboje je

potrebno predvsem spodbujanje zavedanja med strokovno javnostjo, da gre za državni nagradi na knjižničnem strokovnem področju. Načrtovana programska enota ustreza ciljem in namenu ZBDS.

Programska enota: Urejanje spletne strani <http://www.zbds-zveza.si/>

Spletna stran <http://www.zbds-zveza.si/> je stičišče informacij in pomembna vstopna točka za dogajanje v strokovni knjižničarski javnosti. Na spletni strani so objavljeni dokumenti, s katerimi ZBDS izkazuje javnost delovanja. Hkrati je spletna stran napovednik dogodkov kot tudi registracijsko mesto za udeležencev dogodkov. Prinaša pomembne povezave na strokovne in splošne dogodke. V zadnjem letu je ob spletni strani pomembno tudi komuniciranje preko družbenih omrežji in YouTube kanala. Na spletni strani so dostopne tudi e-oblike publikacij ter arhiv dogodkov v preteklosti. Programska enota ustreza ciljem in namenu ZBDS.

Mednarodna dejavnost

- Plačilo mednarodnih članarin.
- Aktivno sodelovanje z Eblido.
- Sodelovanje na brezplačnih online delavnicah in dogodkih.
- Prevodi IFLA smernic

Obrazložitev iz odločbe o financiranju (Številka: 6120-45/2021/2)

Programska enota: Mednarodne članarine (IFLA, EBLIDA)

Plačilo mednarodnih članarin je pomembno za povezanost in pretok informacij ter prepletenost domačega in mednarodnega prostora. Redno spremljanje strokovnih trendov v širšem, še zlasti evropskem prostoru, gre razumeti kot pomembno dopolnilo aktivnemu sodelovanju pri uresničevanju zastavljenih strokovnih usmeritev v domačem okolju. Načrtovana programska enota ustreza ciljem in namenu ZBDS.

Programska enota: Mednarodna konferenca - IFLA

Za strokovno javnost je pomembna spremljanje projektov in raziskav, ki v svetu prinašajo nove strokovne ugotovitve. Mednarodna konferenca IFLA prinaša vpogled v svetovno dogajanje na strokovnem knjižničarskem področju. Ob tem omogoča primerjavo z usmeritvami slovenskih knjižničarjev. Posebej so zanimive tiste vsebine, ki prinašajo pogled na strokovna priporočila in smernice za posamezna področja knjižnične dejavnosti. V ZBDS v sodelovanju z različnimi partnerji med drugim skrbijo tudi za prevode IFLA strokovnih smernic. Načrtovana programska enota ustreza ciljem in namenu ZBDS.

Publicistična dejavnost

- Oblikovanje novega modela izdajanja revije Knjižnica
- Oblikovanje in objava povzetkov kongresa ZBDS
- Prevod IFLA smernic za mladinsko knjižničarstvo.

Obrazložitev iz odločbe o financiranju (Številka: 6120-45/2021/2)

Programska enota: IFLA smernice – elektronske publikacije

Smernice IFLA so mednarodno pregledani, objavljeni in redno posodabljeni dokumenti in odražajo trenutno soglasje o načelih, smernicah, najboljši praksi ali modelih za določeno dejavnost ali storitev. Spodbujajo razvoj učinkovitih knjižničnih storitev za različne vrste uporabnikov. Namen smernic je pomagati javnim knjižnicam pri izvajanju visokokakovostnih storitev v digitalni dobi in ob prepoznavanju spreminjajoče se vloge knjižnice v sodobni družbi. Raziskave kažejo, da so knjižnice globoko zavzete za ključne vloge pri podpiranju pismenosti, učenja in branja. Kakovost izobraževanja in univerzalna pismenost je prepoznana v viziji Agende Združenih narodov 2030 za trajnostni razvoj. Smernice lahko pomagajo informirati nosilce odločanja in tiste, ki sodelujejo pri razvoju politik. Informacije bodo koristile tudi nevladnim organizacijam, ki podpirajo programe opismenjevanja in branja za otroke in njihove družine. Prevodi smernic so pomembni tudi za razvoj strokovne terminologije v slovenščini in dvigujejo kakovost strokovnega delovanja. Načrtovane izdaje elektronskih publikacij: Smernice IFLA za knjižnične storitve otrokom, starim od 0 do 18 let; Smernice za knjižnične storitve za otroke in mladostnike; Smernice za knjižnične storitve za dojenčke in malčke; Smernice IFLA za nadaljnji poklicni razvoj: načela in najboljše prakse. Programska enota ustreza ciljem in namenu ZBDS.

9 Finančni načrt 2022 (prijava in odobritev MzK)

I. Programske celote 2022	Celotna vrednost	Odobrena sredstva MK
1. izvedba izobraževanih vsebin Kongres ZBDS	8.000,00	
2. mednarodna dejavnost članarine, konferenca IFLA	7.000,00	
3. promocijska dejavnost stanovske nagrade, urejanje spletne strani/družbena omrežja	6.000,00	
4. izdajanje publikacij IFLA smernice/revija Knjižnica	4.000,00	
5. koordinacija knjižnične dejavnosti koordinacija	6.000,00	
Skupaj	31.000,00	21.000,00
II. Posredni stroški		
Računovodski stroški, bančni stroški, pisarniški material, računovodske storitve, študentski servis, uporaba prostora/najem od tretjih pravnih oseb in poštne		
Skupaj	12.500,00	9.000,00
Skupaj I. in II.	43.500,00	30.000,00

Programska celota	Programska enota	
Izvedba izobraževalnih vsebin	kongres	
	konferenca IFLA	
Mednarodno sodelovanje	mednarodne članarine	
Promocijska dejavnost	stanovske nagrade	
	spletna stran in družbena omrežja	
Izdajanje strokovnih publikacij	prevod IFLA smernic	
Koordinacija knjižnične dejavnosti za celotno območje Slovenije	koordinacija	
Skupaj programske celote		21.000 EUR
Posredni stroški		9.000 EUR
SKUPAJ		30.000 EUR